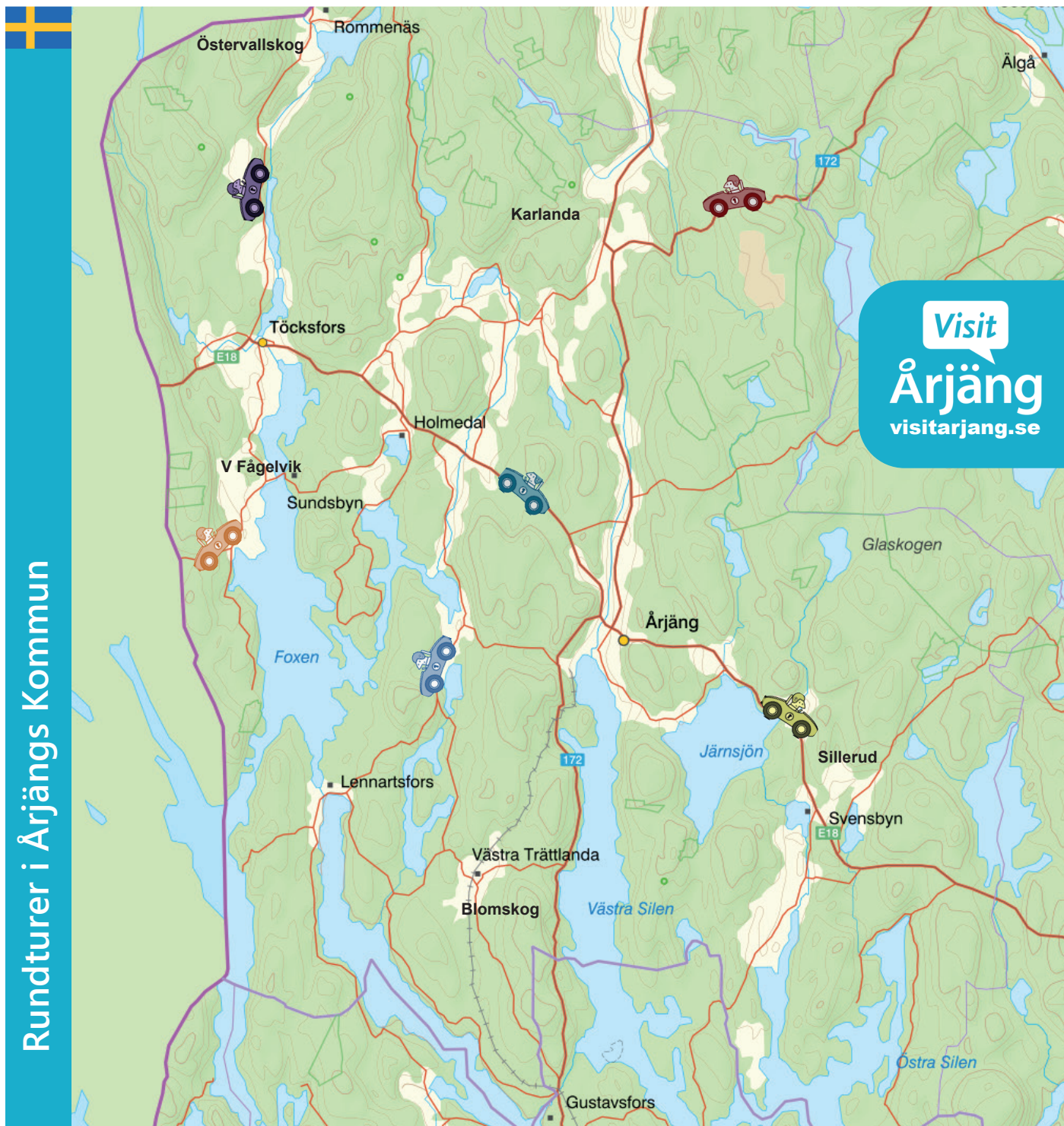

Rundturer i Årjängs Kommun

Årjängstrollet är 8 meter högt och fötterna är 3,5 meter långa.

Välkommen till Årjängs kommun

Letar du efter äventyr, har du kommit till rätt plats! Årjängs kommun har något att erbjuda alla, stora som små. Vad sägs om att paddla kanot i vårt vackra sjösystem, ta en stillsam promenad i vår fantastiska natur eller utmana dig själv i Glaskogens Naturreservat, valet är ditt. Vi kan också erbjuda dig ett annorlunda sätt att färdas på: välkommen att åka dressin mellan Bengtsfors och Årjäng.

Om du är intresserad av sport kan vi bland annat erbjuda dig en 18-håls golfbana, sport-hall, gym samt upplysta skid- och joggingspår.

Årjängs kommun är belägen i sydvästra Värmland med närhet till större städer som Oslo, Karlstad och Göteborg. Kommunen har cirka 10 000 invånare och består av fyra tätorter: Årjäng, Töcksfors, Lennartsfors och Svensbyn.

Näringsliv, Årjängs kommun har ett expansivt och differentierat näringsliv med en långvarig tradition inom tillverkningsindustrin. Tillverkningen omfattar bl a avancerade produkter inom modern elektronik och mekanik. Gränshandeln har också stor betydelse.

Namnet Årjäng härstammar antingen från Åring eller Årgenge, olika teorier förekommer. Åring betyder "efter älvens form där vägen från väster korsar den". Namnet Årgenge finns inskrivet i tingshandlingar från mitten av 1600-talet.

Trollet i Årjäng

Thore Skogman, en känd sångare från Sverige, komponerade år 1971 en sång med namnet Årjängstroll. Det var bland annat den sången som skapade idén om att ett troll med ett fat i sina händer skulle byggas och användas för underhållning i sommartid.

Information - visitarjang.se

I den här broschyren ger vi dig lite tips på olika rundturer med besöksmål i vår kommun. Passa på att se dig omkring, hitta några pärlor med hantverk, inredning, antikt m m. Ta dig ett dopp i någon av våra sjöar. Gofika och mat hittar du också längs vägen.

OBS!

Besöksmål märkta med * i denna broschyr har **varierande öppettider/säsongöppet** mer information om besöksmålen, öppettider och vägbeskrivningar hittar du på www.visitarjang.se

Du kan nå oss:

Måndag-Fredag, 09.00-16.00

Telefon: 0573-141 36.

Mejl: turist@arjang.se

För att hämta broschyrer eller få lite personliga tips för din semester i vår kommun är du välkommen att besöka någon av våra InfoPoints nedan

Hotell Årjäng
ICA Sillerud
Nära Dej Östervallskog
Bergstugan Lennartsfors

Silbodal/Årjäng

Silbodal socken i sydvästra Värmland nämns för första gången år 1396 som Silbyrdhaerdal. Den första kyrkan i Silbodal var troligen en stavkyrka i trä, men när den byggdes är inte nämnt i den gamla texten.

1. Tegen

Sydöst om Årjäng finner du det vackra naturreservatet Tegen som ligger som en isolerad ö av ängsmarker i södra Årjängs sjörika skogslandskap. Gården utgör ett ovanligt välbevarat exempel på lövängsbruk.

2. Silbodals Hembygdsgård

Silbodals Hembygdsgård med en mangårdsbyggnad från tidigt 1700-tal ligger i Årjäng. Byggnaden är en av de första som uppbyggdes efter den Gyldenlöwska fejden år 1679, då Värmland och Dal skulle ruineras. Hembygdsgården grundades 1932 av Edvard Rönnfors. Strax nedanför hembygdsgården låg den gamla kyrkan, byggd år 1644.

3. Långelanda Tingshus

Långelanda Tingshus är Sveriges äldsta, bevarade tingshus. Det uppfördes under åren 1801-1804 och var i bruk till år 1935. Tingshusbyggnaderna i Långelanda består av huvudbyggnaden Tingshuset, arresten och ett arkiv som sannolikt uppfördes i slutet av 1800-talet. Samtliga byggnader är kulturminnesskyddade. Det är främst inredningen som gör detta kulturminnesmärke intressant.

Under ett rättsmål satt domaren och hans biträde vid domarbordet vända mot salen och åhörarna, medan tolv nämndemän satt i en halvcirkel framför domarbordet med ryggen mot åhörarna.

För att ta dig in i huset behöver du en kod.
Ring: 0573 - 141 36 eller 0573-142 85.

Giftmorden

Den mest bekanta rättegången som hållits här ägde rum 1865. Det var prästen i församlingen, Anders Lindbäck som då stod åtalad för att ha förgiftat några av sina församlingsbor genom att lägga arsenik i nattvardsvinet. Om hans bevekelsegrunder och personlighet har åtskilligt blivit skrivet.

4. Årjängstravet

Årjängstravet benämns som Sveriges vackraste travbana och det är vi i stolta över. Trav och hästar är inte bara en sport utan en livsstil som präglat bygden under många år. Årjängstravet är ett utflyktsmål för hela familjen! Så ta en tur till travet, avnjut en god middag på Travrestaurangen eller packa din egen picknickorg.

Stortravet och Årjängs Stora Sprinterlopp

Andra veckan i juli varje år arrangeras årets höjdpunkt, Stortravet med dubbeltrav fredag och lördag. På lördagen är det V75 och Årjängs Stora Sprinterlopp med ca 10 000 besökare. Stortravet är en del av Hästkrafthelgen som är en folkfest över flera dagar med veteranbilsutställning, rallysprint och trav.

5. Nordiska Trvmuseet

Är det enda travmuseet i sitt slag i norra Europa och det invigdes 1998. Här kan du beskåda travets storheter i Hall of Fame samt kuskdräkter och en hästskoutställning. I stallet finns en utställning där besökaren själv kan prova på. I anslutning hittar du även ett travanknutet bibliotek, en museishop och en servering.

Dessutom finns möjlighet att spela på hästar genom att museet är ett ATG-direktombud med storbilds-tv.

Kuriosa

- U På banan i Årjäng finns 3 st proffstränare
- U Banan har över 100 B- tränare (trav som hobby) som tränar 270 hästar
- U Årjängstravet har en populär Travskola med ca 100 elever i veckan.
- U Ponnytravet är en ungdomssport som är stor i Årjäng, 40 aktiva barn och ungdomar finns.
- U Årjängs kommun kan ståta med en världsmästare, Callit, som 1987 vann VM i USA och en derbyvinnare, Gazza Degato, som 2004 vann Derbyt på Jägersro i Malmö.

Sillerud

Sillerud är till ytan den största socknen i Årjängs kommun och erbjuder, liksom övriga delar av kommunen, ett mycket vackert och omväxlande landskap. Norr om E18 finns milsvida skogar, sjöar och tjärn som till viss del ligger inom Glaskogens naturreservat. Söder om E18, mot Östra Silens stränder, finns småbrukarbygden med sina byar, gårdar och torpställen. Dessutom sträcker sig vackra Dalslands kanal med sin nordöstliga arm in i Sillerud och Östra Silen genom slussen vid Krokfors.

1. Vattentornet i Sandaholm

Vattentornet i Sandaholm minner om tiden 1928- 1954 då tågen gick mellan Åmål och Årjäng. Vagnarna drogs av ånglok som under den 6,9 mil långa sträckan fylldes på med vatten två gånger.

2. Sandaholms Restaurang & Camping*

Här kan du äta något gott eller ta en fika. Passa på att ta ett bad på en av kommunens finaste stränder. Här finns även några stugor och campingplatser.

3. Årjängs Golfbana/Årjängs Golfkrog*

Årjängs Golfklubb har en golfbana med 18 hål. Den är designad av Peter Nordvall och ligger vackert placerad vid Svensbysjön. Årjängs Golfkrog erbjuder god mat.

4. Silleruds Station*/ICA- butik

Här finns restaurang/cafe och en interiörbutik och man erbjuder ett spännande boende i vackra gamla tågagnar.

5. Silleruds Hembygdsgård

Byggnaden uppfördes i Snarkil 1812. År 1947 flyttades den till Svensbyn i samma socken. Den andra våningen byggdes till 1858. Utöver huvudbyggnaden finns loge och lador från Egenäs och visthusbod från Häljebyn samt torparstuga från Silleruds Prästgård. Förutom sedvanliga samlingar av redskap och inventarier innehar hembygdsföreningen ett flertal minnen efter den kände predikanten och missionären Peter Fjellstedt (1802-1881).

6. Butik AnnaMaja & Sjösala Keramik*

På Sjösala hittar du en mysig butik med keramik och annan konst tillverkat av Anna och Gerd Wahlström. Här hittar du också fina barn- och damkläder.

7. Silleruds Kyrka

Silleruds kyrka är en vit stenkyrka av centralkyrkotyp från 1888. Den är märklig på grund av sin åttkantiga form med ett centralt placerat klocktorn som omges av fyra små sidotorn. Det finns enbart ett fåtal sådana kyrkor i vårt land. Ritningen till Silleruds kyrka är utförd av samma arkitekt som ritat Stortingsbyggnaden i Oslo, nämligen C.V Langlet.

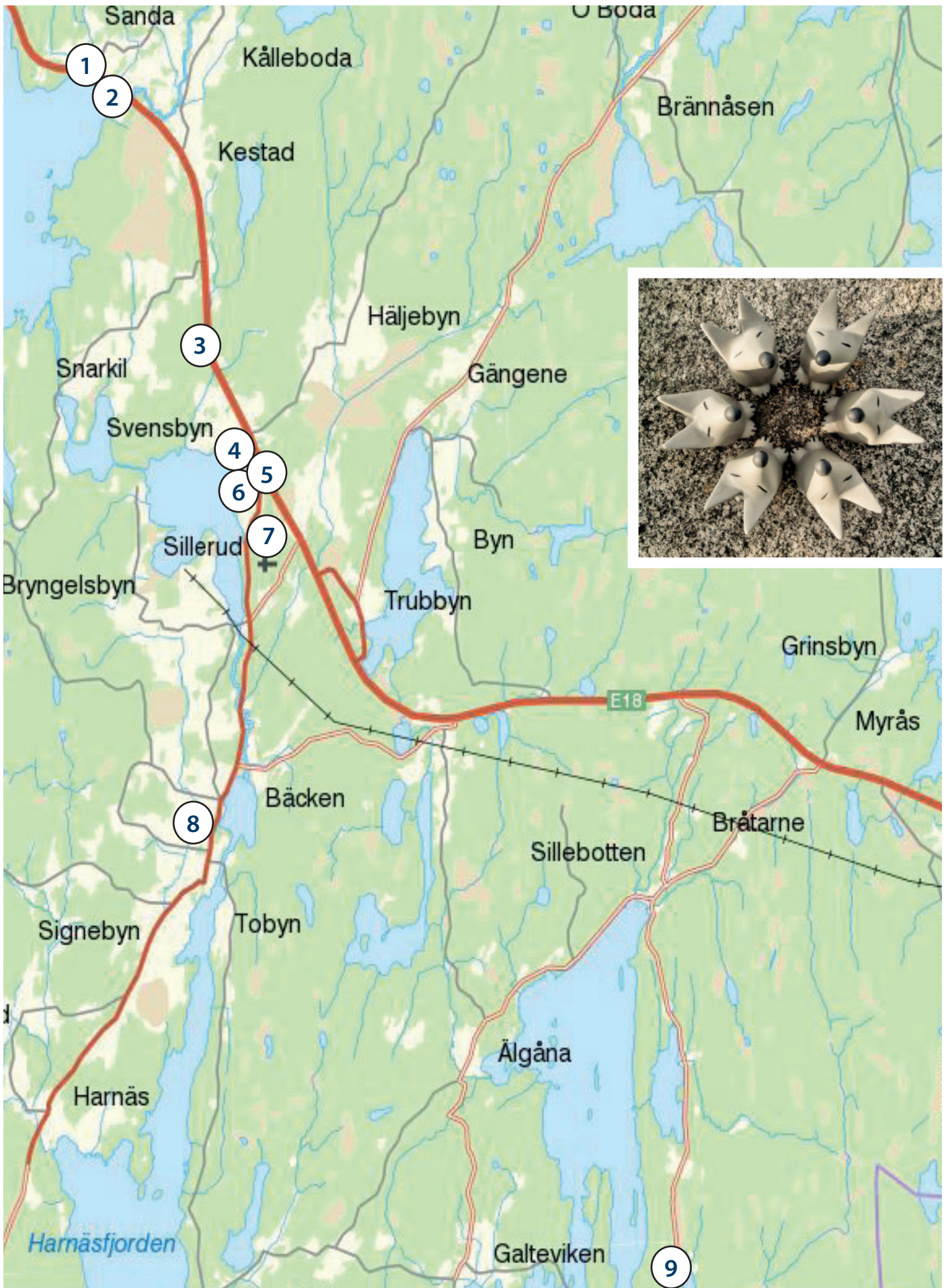
8. Gamla Kyrkoplatsen i Sillerud

Här stod till år 1891 Silleruds kyrka. En klockstapel restes på platsen 1970. Ritningen till den är utförd av den tidigare kyrkoherden Olav Dahle. Klockan är från 1662 och kommer från den gamla rivna kyrkan. Klockstapeln är försedd med tidur och den ljuder varje kväll under sommaren. Söder om kyrkomuren finns forngravar från järnåldern, vilka emellertid kan vara svåra att urskilja.

9. Ateljé Skogen*

Här har konstnären Ylva Lundin Andersson egen tillverkning, utställning och försäljning av konst- och brukskeramik samt bildkonst.

Sillerud

Blomskog

Mellan sjöarna Västra Silen i Öster, Lelång i väster och en vik av Stora Le i norr ligger den lilla socknen Blomskog. Socknen har många fasta fornlämningar, som ger en tydlig anvisning om att bygden tidigt användes som boplats.

Uppgifter om befolkningsutvecklingen i bygden visar att Blomskog i början av 1880-talet hade ca 2 200 invånare. Därefter började folkmängden sjunka, säkerligen beroende på nödåren i slutet av 1860-talet, försämrade utkomstmöjligheter, men dock främst av emigrationen till Amerika.

1. Borgåsgubben

I Källtegen finns Borgåsgubben som med sina drygt 3 m i höjd syns vida omkring där han står på Borgåsbergets högsta punkt. När och varför han kom till är det ingen som riktigt vet, men många tror att han blivit uppsatt av sysslolösa soldater som varit förlagda i trakten under Karl XII:s

fälttåg mot Norge. Berget som gubben står på är ovanligt eftersom det fristående reser sig över det omgivande odlingslandskapet.

För att fira millennieskiftet gav befolkningen i Blomskog Borgåsgubben en fru på berget mittemot - Stenkärningen. Det finns en vandringsled mellan gubben och hans fru.

2. Källtegens By/Amerikabrevet

Byggnaderna på den plats där bygdespelet Amerikabrevet spelas är alla av gammalt datum. Man tror att byggnaderna uppfördes redan före de norsksvenska gränsfejdena i slutet av 1600-talet och att de sedan dess fått stå kvar som ruiner tills de i mitten av 1800-talet omvandlades.

Amerikabrevet är en lokal verklighetsbaserad teater om immigrationen till Amerika. Spelets manus, sångtexter och musik är producerade av Blomskogsbor, och det är amatörer från bygden som framför teatern. Spelas i början av juli varje år.

3. Blomskogs Kyrka

Den nya kyrkan ligger ovanför gamla och nya kyrkogården. Kyrkan är en vitputsad långskeppsbyggnad och har ett 30 m högt torn med koppartak. Koret har altarskåp med målningar av konstnären Olle Hjortberg. Från kyrktrappan har man utsikt mot nya och gamla kyrkogården med det vackra Blomskogstjärnet i bakgrunden. Kyrkan byggdes 1928 och invigdes 1929.

4. Sockenmagasinet

Sockenmagasinet är beläget ovanför prästgården och är uppfört av liggande timmer i två våningar. Det kallades för "fattigmagasinet" och användes i huvudsak som uppslagsplats för säd som vid missväxttid och hungersnöd lånades ut till behövande.

Blomskog

5. Valekullen & Ofredsboå

Valekullen och Ofredsboå ligger en bit in i skogen och kan nås via en kulturvandringsled. Ofredsboå är ett bergöverhäng och därunder finns en grotta. Till denna grotta flydde kvinnor och barn under 1600- och 1700-talet när det var krig mellan danskar, norrmän och svenskar. På Valekullen placerade man vårdkasar, vilka man tände som en varning när fienden kom.

7. Ekeby Camping*

Här kan du köpa dig en glass och en kopp kaffe. Det finns en fin badplats i närheten.

6. Edskvarnen

Första kvarnen vid vattenfallet i Ed, mellan Övre och Nedre Blomsjön, byggdes på 1700-talet. Den brann på 1880-talet och en ny kvarn byggdes. Den användes fram till 1970 för malning av foder och brödsäd. I den gamla byggnaden finns fortfarande stora delar av den använda utrustningen kvar och dessutom en liten kraftstation.

Lennartsfors

I den idylliska miljön i Ränkeforsen fanns redan på 1500-talet en vattenkvarn och från 1600-talet finns noteringar om en såg med vattendrift. Lennartsfors blev platsens namn 1839 då Lennart Uggle tillsammans med Gustaf Ekman erhöll privilegium för etableringen av ett järnbruk. Produktionen vid bruket var båtar (bland annat hjulångaren Lelång), mortlar, spottkoppar, speglar, kaminer, tröskverk mm. Slutet för järnbruket kom 1877.

År 1886 blomstrade Lennartsfors upp igen då ett av Sveriges första träsliperier byggdes på initiativ av Niklas Biesert. Produktionen upphörde vid exportstoppet 1940 i samband med 2:a världskriget.

1. Skalgrusbankar

Vid Sandviken, ca 5 km sydväst om Lennartsfors vid Stora Le, finns det skalgrusbankar som är av stort vetenskapligt värde. Detta är de högst belägna skalgrusbankarna i västra Sverige. De ligger 130 m ö havet.

2. Trankils Kyrka

Trankils kyrka, en spånklädd rödmålad timmerkyrka som troligen är medeltida, är vackert belägen vid Lelångs strand. Här finns många intressanta inventarier. Den äldsta är en dopfunt i täljsten från 1200-talet. Vidare finns en madonnaskulptur i lindträ, även den från 1200-talet. Predikstolen och altarljusstakarna i koppar är från 1600-talet, altartavlan är målad i olja på duk av en okänd 1700-tals konstnär. Nattvardskärlen är av senare ursprung, från senare delen av 1800-talet.

3. Gårdshuset Trankil*

Inredningsbutik i historiska omgivningar. Här hittar du modern inredning med en blinkning åt lantlig stil - kuddar, lampor och skärmar, krukor, ljusstakar och lyktor samt ett brett sortiment för ett vackert dukat bord, dukar, servetter och porslin. Beställningssortiment av sisalmattor och engelska möbel- och gardintyger.

4. Gittas verkstad*

Gitta väver sjalar, filter och gobelänger, syr loop-sjalar och målar bilder i en speciell temperateknik. Gitta och hennes man tillverkar också vackra skålar, ljusstakar och älgar i trä.

5. Amundserud i Lennartsfors

Hembygdsgården i Lennartsfors kallas Amundserud.

6. Slussen i Lennartsfors

Slussarna är insprängda i berget och efter slussarna följer en bergskanal med höga kanter. Slustrappan består av tre slussar med en total nivåskillnad om 7,5 m. Strax ovanför slustrappan korsas kanalen av en landsvägsbro (klaffbro) med 3 m fri höjd. Första slussningen i Lennartsfors gjordes den 29 juni år 1868.

7. Lundvie Keramik*

Lundvie Keramik har tillverkat keramik i över 20 år. De satsar på mindre serier bruksföremål i blyfritt stengods av hög kvalite och enkel formgivning, med den gamla krukmakartraditionen som grund.

8. Lapp-Elisa Quilts*

Efter några år som febril quilt-tygsamlare och quiltare, bestämde sig Elisa 2001 för att starta egen quilttygaffär på nätet.

9. Wanjors vävstuga*

Ett hantverksparadis med trasmattan i fokus. Wanjor väver mattor både i egen design och på beställning utifrån de specifika mått och färger du önskar. I butiken finns även vackra handstickade produkter och broderi.

10. Bergstugan*, Restaurang, café, minibutik & boende. 11. Strömsborg* Restaurang och fika

Töcksfors/Västra Fågelvik

1. Ögårn i Dusserud

Medan utvecklingen rusar fram på vissa ställen, händer det inget alls på andra. Ett unikt exempel på det senare är Ögårn i Dusserud. Här har tiden stått stilla. Gården och alla dess hus står orörda kvar och bildar en vacker ram kring det gröna tunet.

I boningshuset finns åtskilliga vackra möbler och inredningsdetaljer, på övervåningen kan man se en typisk klädkammare med gamla dräkter och dylikt. Stolpboden (1833) är fylld med ålderdomliga föremål som en gång skyddats mot onda makter av de målade tjärkorsen på dörrarna. Gårdens äldsta hus är logen, uppförd 1777.

Övriga byggnader är stall, svinhus och fähus, samtliga från 1800-talets början. Gården användes i sitt nuvarande skick ända fram till 1957, då den testamenterades till Västra Fågelviks församling av Maria Stina Aronsson på villkoren att husen underhölls och användes som ett minnesmärke över en svunnen tid. För guidning kontakta Nordmarkens Pastorat.

2. Töcksmarks gamla träkyrka

Vid 1800-talets början var Töcksmarks gamla träkyrka så förfallen att man beslöt att ersätta den med en ny. Den nya byggdes på samma plats som den gamla år 1819 och även planritningen blev densamma som tidigare; en korskyrka av den typ som under 1700-talet var allmän i Värmland.

Kyrkans inre pryds av takmålningar och ett sirligt utskuret altare där överdelen daterar sig från år 1730 och underdelen från år 1822. Dopfunten av täljsten är av ovanlig typ och dateras till 1100-talets mitt och tillhör de äldsta

i Värmland. Bland övriga inventarier märks nattvardskalken från 1300-talet och ett rökelsekar av malm från 1200-talet. Kyrkan har tillhörande kyrkstallar.

3. Töcksfors Slussar

Miss a inte att strosa runt i slussområdet. Har du tur får du kanske se en slussning.

4. Nordmarksstugan

En av Värmlands äldsta hembygdsföreningar. Här kan man i storstugan, lillstugan, bastu, tjöla samt boa undersöka de breda samlingarna som speglar gränsbygdens liv. Nordmarksstugan visas efter överenskommelse.

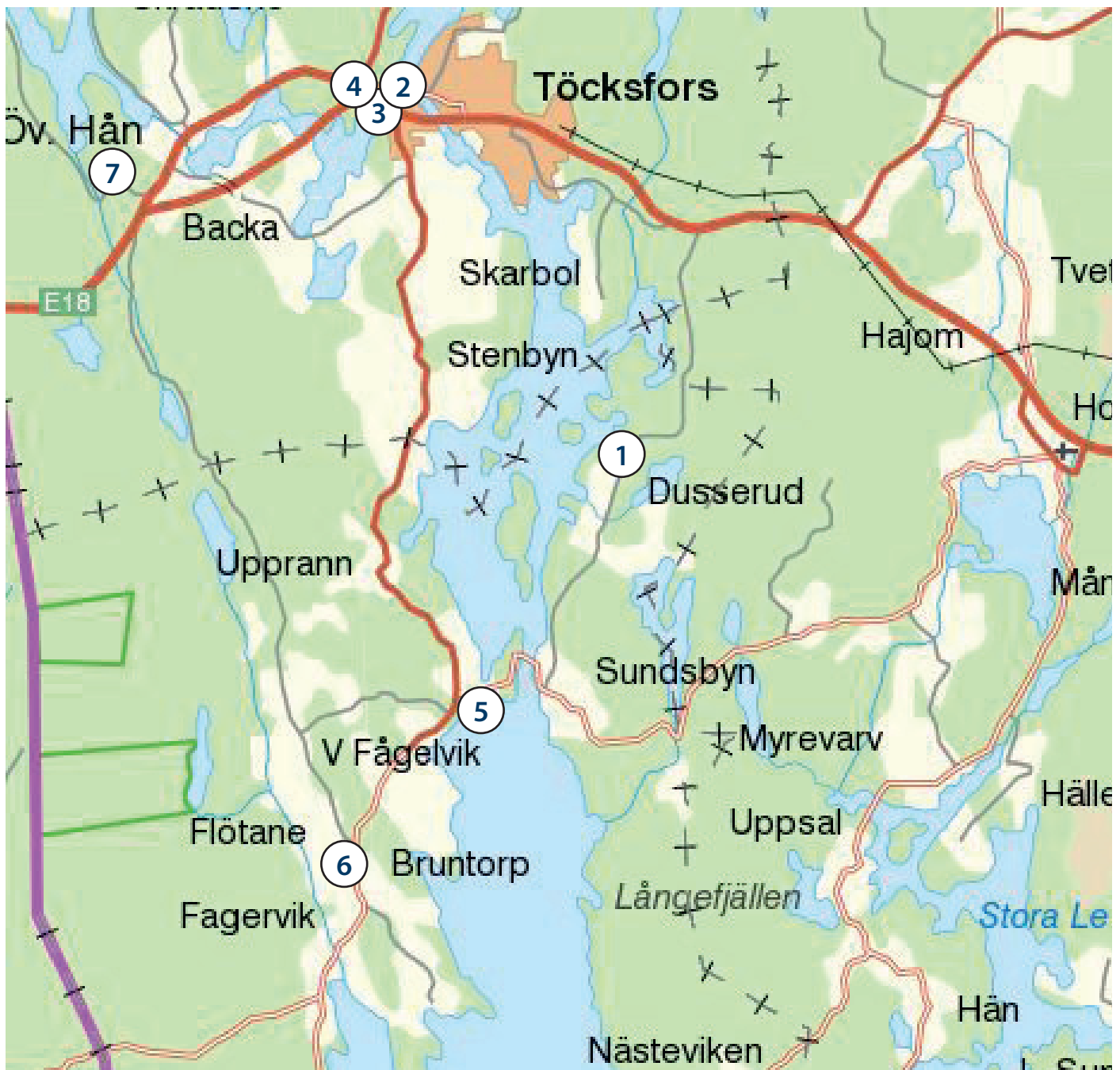
5. Västra Fågelviks kyrka

V:a Fågelviks kyrka byggdes under åren 1859-1860. Kyrkan är mycket vackert belägen på en udde i sjön Foxen. Strax bakom kyrkan ligger en hällkista.

Sommarcafé*

Mitt emot kyrkan i Sockenstugan finns ett sommarcafé.

6. Jelly's Home and Flowers*

Här finns egenodlade blommor i säsong, handbundna buketter och noga utvalda presenter, inredningsdetaljer samt en touch av antikt och brukat – allt med själ och historia.

I vårt sommarcafé doftar det av nybakat.

Under sommaren anordnar vi även pizzakvällar.

7. Hånsfors Bruk Loppis & Antikt*

I Håns gamla pappersbruk hittar du en unik loppis. Här finns gamla fina skatter med historia, kvalitet och charm. Stora och små möbler, porslin, kläder, linne, glas, böcker, husgeråd och interiör.

De är även återförsäljare av nyproducerat lokalt hantverk.

Karlanda

Karlanda socken nämndes för första gången år 1344 som Kaflanda sokn. Namnets ursprung är oklart. Namnformen från 1540, Kalfwlanda, kan antyda betydelsen ett jordstycke som använts till betesmark för kalvar. En annan teori syftar på kavelbroar över sankmarker.

1. Stenbron och Skansen i Hämnäs

Stenbron, är uppförd i kilad sten och färdigställdes troligen år 1775. Skansen, som är en föregångare till vår tids gatukök, uppfördes och användes under beredskapstiden.

2. Karlanda Kyrka

Kyrkan byggdes på Bjärnekullen åren 1776-78, dopfunten och en av kyrkklockorna är från 1200-talet. Altartavlan och ljuskronan (1737) kommer från den gamla kyrkan i Stommen, liksom nattvardssilvret från 1766.

3. Gamla Kyrkoplatsen, Stommen

I mitten av 1700-talet klagades det över att kyrkan i Stommen var för liten och i dåligt skick. 1777 revs kyrkan och en ny uppfördes på Bjärnekullen.

4. Karlandamon

100 m från den gamla kyrkoplatsen går en väg upp till vänster. Den leder till Karlandamon som är en gammal avrättningsplats. Under 1700-talet avrättades här fyra människor, en man och tre kvinnor. Det vanligaste brottet då var barnamord. En minnessten finns på platsen.

5. Karlanda Hembygdsgård

Hembygdsgården i Karlanda är en gård från 1820-talet och kallas Kloppa. Gården har många samlingar av gamla föremål och är väl bevarad. Till hembygdsgården har flera kulturbyggnader flyttats.

6. Gittas Glas*

Gitta tillverkar glaskonst. Hon tillämpar en metod som kallas fusing, där man i en ugn smälter samman glas.

7. Hagen Familje Farm*

Njut av en kopp kaffe eller en god lunch i lugn och mysig miljö. Här finns även får, lamm, ankor och kycklingar som inte minst uppskattas av de yngsta besökarna.

Holmedal

1. Karl den XII Stugan

Intill prästgården ligger den så kallade Karl den XII-stugan, en till denna plats flyttad gäststuga, där Karl den XII enligt traditionen övernattat i samband med fälttåget mot Norge. Den har en hög källarvåning av gråsten samt en timrad och rödpanelad övervåning med inbyggd svalgång och torvtak. Ett Karl den XII porträtt samt några bruksföremål från äldre tid förvaras i stugan.

2. Holmedals Kyrka

Holmedals kyrka byggdes åren 1854-1857. Den gamla kyrkan såldes på auktion för 123 riksdaler. Endast en minnessten är kvar och visar var den en gång stått. Kvar är också den vackra vita kyrkogårdsporten.

3. Holmedals Hembygdsgård

Hembygdsgården består av två byggnader, båda bostadshus. Det ena har två våningar med ett enkelt stugplan, d v s förstuga samt ett större och ett mindre rum i vardera våningsplanet. Det är flyttat från Såviken. Huset är moderniserat invändigt.

Det andra huset är den s.k. Svenstugan från Tveten, en envåningsstuga med två rum och en längs 2/3 av långsidan löpande svalgång.

4. Gravfält i Selen

Gravfält bestående av 1 hög och 5 runda stensättningar, varav en är röseliknande. Inga fynd är kända från gravfältet, men det har

troligen utgjort begravningsplats för en närbelägen by eller gård någon gång under järnåldern (400 f Kr). Enligt en uppgift av N G Djurklou skulle man vid 1800-talets början ha påträffat lerkrukor, brända ben och kol i den största högen.

5. Thorills (Bäckevarv)*

Välkommen till en pytteliten restaurang! En gårdsrestaurang med 25 platser mitt på landsbygden mellan Töcksfors och Årjäng. Ett förstklassigt kök med närproducerad mat. **Endast förbokning.**

6. Nordmarkens Destilleri*

Nordmarkens Destilleri tillverkar egen maltwhisky, gin och andra drycker. Destilleriet har öppethus med gårdsförsäljning vid olika tillfällen.

Östervallskog

Östervallskog i nordvästra delen av Årjängs Kommun är ett naturskönt område rikt på sjöar och vattendrag.

Kanalen

Sjöarna Töck, Strömmen och Östen utgör norra delen av Dalslands kanal. Töck och Östen förenas av en smal vacker kanal som kantas av överhängande träd. Ett eldorado för kanotisten och båtfolk men också för cyklister och bilister. Den idylliska landsvägen med två gamla svängbroar sträcker sig bitvis utmed kanalen. Kanalen invigdes 1914 och var på den tiden en viktig kommunikationsled för bygden. Här fraktades timmer med bogserbåten "Herbert", passagerartrafiken var livlig och affärerna fick sina varor levererade vid kanalbryggorna.

1. Kyrkoby i Stommen

På den gamla kyrkogården i Östervallskog finns gamla järnkors bevarade. Kyrkan stod på denna plats till 1874. Strax söder om kyrkogården står det gamla sockenmagasinet där fattigsåden förvarades. Här finns också den så kallade Karl den XII stenen, vilken minner om dennes besök.

Strax intill ligger också den lilla Kyrkebysjön, vars vatten är vackert grönt. En mycket naturskön plats.

2. Östervallskogs Kyrka

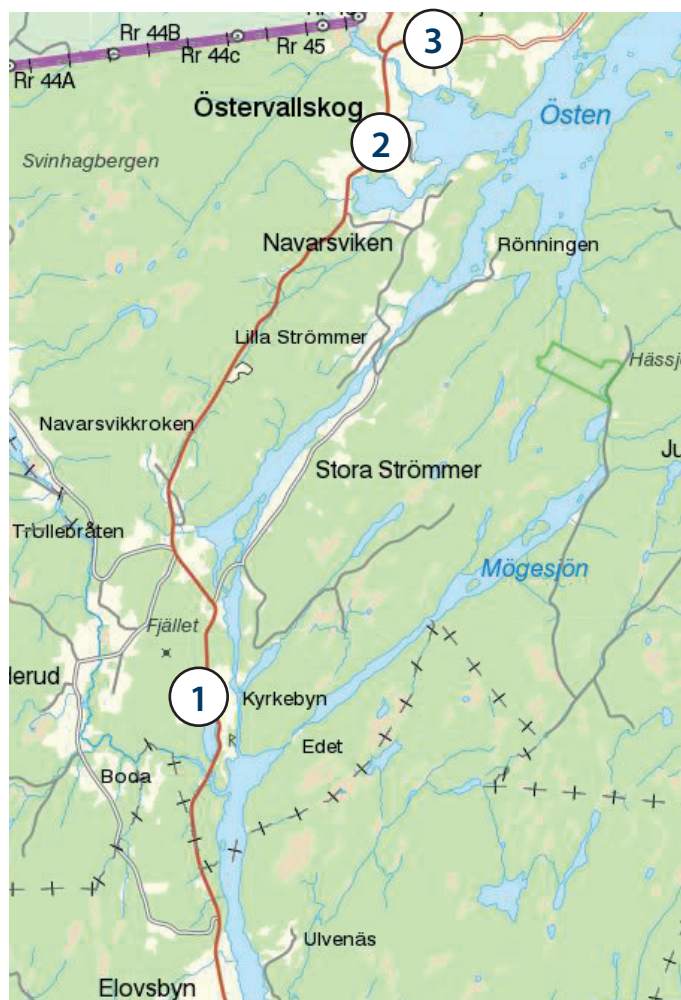
Den gamla kyrkan i Östervallskog invigdes år 1874. Tyvärr brann den ned 1983.

Den nya kyrkan är ritad av arkitekten Janne Feldt och invigdes 1985. Kyrkan är byggd i trä och består av en kyrksal längst i öster, församlingslokaler sammanbyggda med kyrksalen samt ett västtorn. Kyrksalen har fått en form som går tillbaka på en traditionell kyrkotyp.

Bland inventarierna som är bevarade från den gamla kyrkan kan en nattvardskalk från 1733 och ett oblatjärn från 1746 nämnas. Kyrkans gamla dopfont, tillverkad av sandsten på 1200-talet finns bevarad men skadades svårt vid branden.

3. Östervallskog Hembygdsgrd

Östervallskogs hembygdsförening bildades under 1930-talet. När Ingeborg Alfredsson testamenterade sitt hus till föreningen, förvandlades 1700-tals huset till en vacker hembygdsgrd. Föreningen har under åren varsamt renoverat huset som med sin bakugn och vackra miljö är ett givet utflyktsmål.

Glaskogens Naturresevat

Att få uppleva naturreservatet Glaskogen måste vara en av årets höjdpunkter för dig som gillar friluftsliv. Vare sig du är skogsluffare, storfiskare, kanotfrälst eller bara tycker om djur och natur. Inte nog med att området är ett av de vackraste i Värmland så är även Glaskogens växt- och djurliv rikt och omväxlande. Här sträcker sig milsvida vandrings- och kanotleder för både längre och kortare turer, totalt 30 mil vandringsleder. Glöm inte köpa karta, glaskogskortet och eventuellt fiskekort innan du beger dig ut på äventyr.

1. Busten

Busten är en stor sten med en väldig speciell form. Du kan se den mellan S. Ström och Kalleboda. Det finns alltid fräscha blommor eller grenar vid stenen. Legenden berättar att en kvinna och hennes utomäktenskapliga barn i början av 1800-talet, vid juletid, letade efter skydd, men blev nekade någonstans att sova. På juldagen blev de funna ihjälfrusna under denna stora sten.

2. Kallebodakvarnen

Kvarnruin från sekelskiftet, bestående av fyra höga stenpelare och murar.

3. Sjöänds Skans

Är en försvarsanläggning från andra världskrigets dagar. Skansen utgjorde ett knutpunktsförsvar för att förhindra en framryckning i östlig riktning mot Glafs fjorden. Denna skans är en av de största och är dessutom den bäst bevarade i Sverige. Skansen omfattade drygt 30 000 m² med konstruktioner på halva dess yta.

4. Lenungshammar & Café Carl*

Här finns informationscentral, camping och kanotuthyrning. Fortsätter du en liten bit kommer du till Café Carl. Här startar även en fin kultur- och naturstig.

Stora Älgturen

En tur som bjuder på naturupplevelser och vildmarkskänsla utöver det vanliga. På den här utflykten är också möjligheten till möten med vilt av olika slag mycket stor. Stora älgturen är ca 95 km och tar ca 4 timmar att åka runt utan uppehåll. Vi rekommenderar en karta över Glaskogen.

Du åker från **Årjäng** mot Sillegårdsed. Åk vidare mot Risviken. Fortsätt sedan till Tegen (15 km syd Årjäng) en gård av stort botaniskt intresse. Vildmarksturen fortsätter, vid vägskäl "Udden 2" ta till vänster mot Sillerud.

Vid **Signeby**n ser du Silleruds gamla gravplats, vackert belägen vid Ö:a Silen. Vik av mot Bäckén och fortsätt till E18. Ta E18 mot Årjäng ca 1,5 km och vik av mot **Finntorp**.

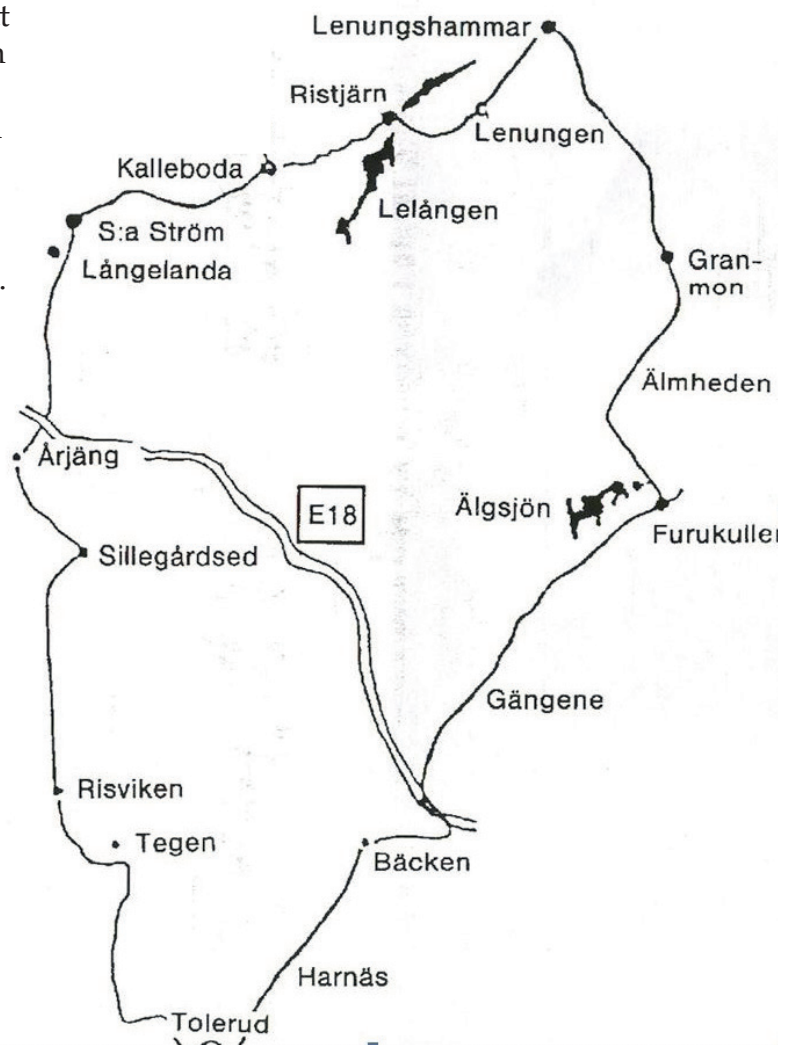
Före Finntorp viker du av mot Lenungshammar. Resan i älgrika, jungfruliga marker fortsätter via Hedene till **Lenungshammar**. Njut av den vackra vyn vid Hedene, här finns också rastplats med toalett. I Lenungshammar finns även informationscentral, campingplats och Café Carl.

Färden går vidare mot södra Ström, följ skylt Lenungen. Fortsätt till rastplatsen vid **Sjöändan** mellan Ristjärn och Lelången. En lättillgänglig och fin rastplats med vindskydd, eldstad, toalett och barnvänlig sandstrand. Strax efter Sjöändan kommer du till **Sjöänds skans** en försvarsanläggning från 2:a världskriget. (I södra änden på Holmtjärn). Du passerar även "Busten" en sägenomspunnen offersten. Innan du åker tillbaka till Årjäng rekommenderar vi ett besök på **Långelanda Tingshus**, ett av Sveriges äldsta.

Fakta om älgen

Europas största landdäggdjur. Under sommar och höst är den huvudsakligen bladätare (upp till 30 - 50 kg/dygn), vintertid äter den grovfibrig kvist- och knoppfoder. Utmärkt simmare, kan faktiskt också dyka. I maj - juni föder älgkon 1-3 kalvar, som följer henne till nästa vår. Tjurens boghöjd kan bli 2,5 m, längd 2,8 m. Viktrekordet är 520 kg. Hornen fälls under vintern, nya växer ut med upp till 19 mm/dygn under våren och sommaren. Älgen kan bli 25 år.

Sjösystemet

Sjösystemet Dalsland-Nordmarken är ett naturområde på nästan 10 000 km² med otaliga sjöar och vattendrag sammanknutna av Dalslands kanal.

Området sträcker sig från Vänern upp till Årjängs Kommun. Dalsland-Nordmarken är ett av Europas finaste sjösystem med ren luft, friskt vatten och en rik natur. Här väntar otaliga sjöar och vattendrag, väl lämpade för kanotning. Paddla fram över vattnen och finn din egen väg mellan öar och uddar. Hitta en lägerplats för natten där du kan uppleva naturens stillhet. Kanske får du höra storlom-mens ödsliga läte ljuda genom nattan eller se en älg i strandkanten.

Beroende på väder, vind och dagsetappernas längd kan paddlingen bli ett kraftprov eller bara en skön avkoppling. Kanske just för att området är väldigt lite kanal och väldigt mycket långsträckta, kristallklara sjöar, är kanot ett utmärkt färdmedel. Visst kan det bli ett och annat lyft under en kanotvecka men

du behöver aldrig transportera kanoten någon längre sträcka.

Naturvårdskort

För att underlätta för kanotister och även markägare har flertalet lägerplatser ställts i ordning inom sjösystemet. Dessutom finns det tillsynsmän inom området som har till uppgift att informera och hjälpa till vid behov.

För att finansiera denna extra service betalar alla som paddlar en avgift på 80 SEK per dygn och person. Denna avgift går till markägarersättning för upplåtelse av lägerplatser, reparationer, underhåll och tillsyn i området.

Kanotland

För dig som planerar en kanottur har vi tagit fram Kanotland, en informationsguide med kartor och annan matnyttig information.

TIPS! Vill du uppleva känslan av lite vildmark rekommenderar vi dig att paddla under vår eller höst. Naturen är lika fantastisk men antalet besökare i området är betydligt färre.

Årjängs Kommun

